

Сви који су мислили да је предускршње усвајање једностране сребреничке декларације у скупштини Србије врхунац неодговорности и самопонижења актуелне српске власти још једном су се преварили. Наиме, дефинитивно су чак и од те мучне скупштинске дебате још мучнији били покушаји накнадног „вађења“ и „контроле штете“ којима данима присуствујемо.

Први и вероватно најнеукуснији гест у том правцу било је тобоже „хитно“ (одмах сутрадан?!) покретање питања Декларација о осуди злочина над Србима, чиме су, заправо, српске жртве у последњем балканском рату двоструко понижене и деградиране. Најпре тиме што су безразложно изостављене у декларацији о Сребреници, а онда и тиме што се српска скупштина удостојила да их се сети тек онда када се појавила потреба за овом „утешном“ декларацијом, не би ли се тако некако у јавности амортизовао негативан ефекат због усвајања оне прве. Разуме се, таква накнадна, алиби декларација о осуди (и) српских жртава никога у свету не занима, већ има искључиво унутрашњеполитички ефекат и представља тек неку врсту смоквиног листа за коалицију СПС-ПУПС-Јединствена Србија.

Ништа боља није била ни навијачка сеанса Бориса Тадића на утакмици Партизан-Макаби, где су увек спремне камере РТС-а свако мало хватале председника у спонтаном загрљају или раздраганом чаврљању са премијером РС Милорадом Додиком. Идеја је, очито, била да се демонстрира како односи између Србије и Српске нису ни мало нарушени након усвајања ове декларације и да су ту и даље у питању „два тела, а једна душа“. У овом тренутку није јасно шта је то Милорад Додик добио заузврат због ове јавне опроснице Тадићу и колико ће она уопште уродити плодом са једне и друге стране Дрине.

Једно је злочин, чије праве димензије треба истражити а кривце казнити, а нешто друго је његова политичка злоупотреба. А нешто треће бесмислени национални мазохизам и самопонижење. Прва истраживања показују да је српско јавно мњење боље од тзв. политичке елите препознало разлику између неопходне осуде злочина и његове политичке инструментализације. Малтене до задњег часа у владајућој коалицији су веровали да ће у причу око декларације увући и Напредњаке и ЛДП (на радикале и ДСС нико није ни рачунао). Али Николић и Јовановић су се на крају извукли, сваки са својим разлозима и својом рачуницом, и оставили Тадића да сам куса врућу сребреничку кашу, једва намичући чак и просту скупштинску већину за нешто што је, према председниковој најави од пре три месеца, требало да буде „израз најширег националног консензуса“.

Иако професионални психолог, председник је, изгледа, након овог прилично очигледног фијаска, упао у жрвањ класичног одбрамбеног механизма познатог као „сладак лимун“, те је ову, у сваком погледу дискутабилну и проблематичну декларацију прогласио „исказом највишег патриотизма“, а датум њеног усвајања назвао „великим даном за Србију“, наглашавајући да се захваљујући овој декларацији Србија „после дуго времена појавила у добром контексту“.

Званични Брисел и Вашингтон су, додуше, млако похвалили потез српске скупштине. А вероватно су тако нешто претходно и обећали српским колегама. Њихови медији, разуме се, нису имали такву обавезу. А ни стрпљења, ни интереса, ни воље да својој публици потанко тумаче хашку правну софистику, по којој Србија, додуше, „није крива“, али „није учинила све да спречи“ злочин у Сребреници. Зато су њихови извештаји и реакције на српску декларацију били колико једнострано толико и очекивани. „Србија се извињава за сребренички масакр“, „Српски парламент осудио убиство 8000 Муслимана у источној Босни“ били су најчешћи наслови, након којих је, по правилу, ишло подсећање на догађаје из 1995. које је, очекивано, било апсолутно у знаку „званичне“ бошњачке верзије, верзије коју су почетком прошле године бошњачки и албански лобисти на челу са Јелком Кацином провукли и кроз европски парламент. И која нас, скупа са евентуалним одштетним захтевима и „Даном сећања“, попут омче чека на нашем даљем „европском путу“.

Из угла просечног западног медијског конзумента, као и из визуре европске политичке и медијске елите, ствари су мање-више јасне и недвосмислене: Срби, додуше, „босански“ Срби, али то је углавном исто, под командом Ратка Младића и Слободана Милошевића (и то је углавном исто) починили су геноцид у Сребреници и сада је Србија преузела одговорност за тај злочин и извинила се жртвама, али га из унутрашњеполитичких разлога још увек није и сасвим експлицитно квалификовала као „геноцид“. (Збиља, где је ту онај „добар контекст“ о којем је сутрадан по усвајању декларације говорио председник Тадић, и да ли је то онај „повратак међународног кредибилитета и имиџа“ о којем је у ноћи када је декларација усвајана говорила шефица посланичке групе „За европску Србију“ Нада Колунџија?!)

Србија у свом односу према ЕУ данас неодољиво подсећа на заљубљеног женика који је изабраници свога срца унапред поклатио све (имање, новац, углед, породично наследство), а заузврат добио само неодређена обећања – и покоји пољубац у чело. И сад зависи од њене добре воље и мрвица њене милостиње.

Закључно са овом сребреничком декларацијом, претходно усвојеним статутом Војводине и најављеном продајом „Телекома“ (а то, заправо, и нису толико одвојене ствари као што се на први поглед чини) ова влада је прешла многе „црвене линије“. И ту, бојим се, више никакво вађење и никакав „кризни Пи Ар“, нити медијско ходочашћење по српским манастирима и стратиштима не може помоћи. Па све и да, рецимо, Партизан са Борисом Тадићем на трибинама на крају постане првак Европе. А заузврат смо добили, у најбољем случају, само покоји благонаклон дипломатски смешак, а у најгорем циничне коментаре, попут оних Јелка Кацина и Дорис Пак, наших знаменитих „европских извештача“, како оно што је учињено ни из далека није довољно и како „слање недовршених порука није она европска политика и преузимање одговорности за помирење“. При чему, поштено говорећи, није јасно која је од те две реакције по нас гора и поразнија. Уосталом, ако лаже коза, не лаже рог. У наредним месецима и годинама сви ћемо лако моћи да видимо и осетимо спољнополитичке ефекте и размере ове најновије вајне моралне и дипломатске „победе“ наше власти